БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 144 (8976) | 1959 оной июниин 21, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЭЭР БЭЛДЭЖЭ АБАЯ

Энэ жэлдэ хура бороотоор хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ элбэг байжа, үндэр баян ургаса ногооной баглагар бүшэмэгөөр ургахадань айхабтар таатай зохид арга нүхэсэл бии болонхой. Иимэ һайн сагай уларил манайда үнинэйшье тохёолдоогүй. Мүнөө хаанашье ногооной элбэгээр ургаагүй газар байхагүй гэхэдэ болоно. Зүгөөр ногоон ехээр ургаа, үбһэ тэжээл элбэгээр абтаха гээд, эртээнһээ һанаагаа амаржа огто болохогүй. «Горхо үзэнгүй гуталаа бү тайла» гэжэ арадай оньһон үгэ бии ха юм.

Тала дайдаар зүлтэ ногооной ехээр ургаашье һаань, тэрээнииε саг соонь, шэмэтэй һайнаар сабшажа, соможо, хуряажа абаха хэрэгтэй бшуу. Энэ жэлдэ урда урдынхиһаа һураггүй эртэ үбһэ хуряалгада орохо болодоно. Теэд зарим аймаг, колхоз болон совхозууд мүнөө жэлэй онсо илгаае хараадаа абангүй, урдынхидаал адляар үбһэ хуряалгые орой эхилхээр байна хэбэртэй. Тиимэ һанаатай байһан аймагай, колхоз болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд ехээр эндүүржэ болохо. Урдань энэ үедэ хубхай хооһон тала байһан газарта мүнөө үбһэ сабшажа эхилхээр шахуу болонхой.

Тиимэһээ үбһэ хуряалгада урда урдынхиһаа жэшээгүй эртэ ороноор байна. Хэр тиимэ байбашье һаань, зарим ажахынууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ үшөө бэлэн бэшэ байһаар. Байкало-Кударын, Хориин, Иволгын, Заиграйн, Зэдын аймагуудай олонхи колхозууд тракторна сенокосилкануудые, силос хуряадаг комбайнуудые һая болотор заһабарилжашье захалаагүй байба. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын шухала машинануудые заһабарилга яахадаа иигэжэ унжагайраа б, тус гээгдэлэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, совхоз, колхозуудай олохон хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй үбһэ хуряалгые хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ эхилхэ гэжэ оройдоошье һанаагүй, иимэ ушарай тохёолдохые огто хүлеэтээгүй байһан болоно.

Тракторна сенокосилканууд, силос хуряадаг комбайнуудһаа байгаа, харин морин косилкануудаашье, гар хажуурнуудаашье бэлэзэгүй байһан олон колхоз, совхозууд бии. Мүнөө морин косилканууд, гар хажуурнууд илангаяа олоор хэрэглэгдэхэ байна. Тракторна косилкын ябахаар бэшэ газарта морин косилка, морин косилка табижа болохогүй байгаа һаань, гар хажуураар сабшаха шухала. Иимэ ургасатай жэлдэ нэгэшье квадратна метр газар сабшангүй орхёо һаа, ехэ үбһэн гээгдэхэ болоно. Альганайшье шэнээн газар сабшангүй орхижо огто болохогүй гэһэн уряа лозунг үбһэшэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэхэ зэргэтэй.

Урда урдынхиһаа һураггүй ехэ силос дараха арга бии болоо. Колхоз, совхозуудта кукуруза, наран сэсэг, турнепс муу бэшээр тариглаад, үндэр баян ургаса үгэхөөр хүлеэгдэнэ. Таримал ногоонһоо гадна, элдэб үбһэн хаа хаанагүй элбэгээр ургажа байна. Эдэ ургаса алнуудые саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряажа абаад, силос болгохо шухала. Теэд силос ехээр дараха болоходо, силосэй нүхэн дутамаг болоно. Тиимэһээ силосэй хуушан нүхэнүүдые хог боггүйгөөр сэбэрлэжэ, хүсэдөөр заһабарилха, шэнэ нүхэнүүдые олоор түхеэрхэ гэһэн зорилго колхоз, совхоз бүхэнэй урда табигдана.

Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл элбэг байха гэһэн бэеэрээ, силос ехээр дарахые оролдоогүй һаа, ехэл эндүүтэй ябадал болохо байна. Хэрэгтэй бардам хүрэхэ силос даража үрдеэгүй һаа, һү ехээр абажа шадахагүй байһамнай лабтай. Энээн тухайда эрид хурсаар тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, 1959 оной таба һара соо республикамнай нёдондонойхиһоо бага һү абаа. Харин тиихэдэ 1959 ондо 1958 онойхиһоо 1,4 дахин ехэ һү һааха гэжэ республикамнай уялга абаһан байна. Уялгаяа заатагүй дүүргэхэ зорилготойбди. Тиихын тулада жэлэй хоёрдохи хахадта колхоз, совхозууднай айхабтар ехэ һү һааха болоно.

Тиигээд 1960 ондо 1959 онойхиһоо бүри ехэ һү һааха зэргэтэйбди. Силос ехээр даража шадаагүй һаа, һү ехээр һаадаг болохонь бэрхэтэй бшуу. Энэмнай алишье талаараа тон харюусалгатай зорилго хаям.

КПСС-эй райком, аймгүйсэдком бүхэнэй урда, колхоз, совхоз, РТС бүхэнэй урда, тэндэхи партийна организацинуудай урда түбхын түрүүндэ ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, үбһэ хуряалгада хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, хүсэдөөр бэлдэхэ шухала. Тракторна косилкаһаа эхилээд, гар хажуур, тармуур, аса хүрэтэрөө—бүхы техникэ, зэр зэмсэгүүд мэнэ гэһээр бэлэн болгогдохо ушартай. Техникэ, зэр зэмсэг заһабарилгые удааруулхын аргагүй. Хэдыхэн хоноод үбһэ хуряалгада орохоор болохонь. Бэлэн болоһон техникые хүнүүдтэ даалгажа үгөөд, тэдэнэй урда тодорхой зорилго табиха, ямар болзор соо тэдэнэй юу хэхэ байһыень тоб байса хараалха шухала.

Колхоз, совхоз бүхэн үбһэ хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын түсэб мүнөөнһөө зохёонхой байха зэргэгэй. Тэрээн соонь хэн ямар хүдэлмэридэ ябахаб, хэндэ хэды шэнээн ямар участок даалгагдааб, ямар нормо тогтоогдооб гэжэ тодорхойгоор хараалагдаха байна. Үбһэ хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ түрүүлжэ ябаһан эрхим хүнүүдые алишье талаарнь һайнаар урмашуулха шухала.

Колхоз, совхоз бүхэнэй партийна организаци олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилготой. Үбһэшэдэй тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлээд, мүрысөөнэй дүнгые үдэр бүри, нэдели, декада бүхэндэ гаргажа, үрэ дүнгэй самбарта алдуугүй бэшэжэ байхые түйлаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хүнүүдтэ тайлбарилжа үгэхэ, хожомдогшодто бодото туһаламжа үзүүлхэ гээшэ партийна организаци бүхэнэй нангин уялга болоно. Үбһэ хуряагшад, тэжээл бэлэдхэгшэд тухай халуун анхарал оролдолго гаргаха, тэдэнэй һайнаар амараад, амжалтатайгаар ажаллахынь тулада шухала арга нүхэсэл бии болгохо, хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь тэдэнииε хүсэд хангаха, худалдаа наймаа ходо эмхидхэжэ байха гээшэ ехэ удхашанартай. Ажалшадта анхаралтайгаар хандаад байбал хүнүүдшье урматай оролдосотойгоор ажаллаха ха юм.

Үбһэ ногооншье ургаа. Энээниие хүсэдөөр, зааханшье гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тулада шухала хэмжээнүүдые хараалха, бэелүүлхэ, үүсхэл оролдолго гаргаха болоно. Колхоз, совхоз бүхэн бүхы малдаа бардам хүрэхэ тэжээл гүйсэдөөр бэлдэхэ аргатай болоо. Зарим түрүү колхозууд саашадаа тэжээлэй баян нөөсэтэй болохын тулада 1,5—2 жэл соо хүрэхөөр тэжээл бэлдэхэ хүсэлэнтэй. Иимэ үүсхэлые ехэл һайшаамаар. Сэхыень хэлэхэдэ, олохон колхозуудта иимэшье арга боломжо бии байха.

Үбһэ хуряалгада хаһа саг соонь ороод, үсөөхэн үдэр соо эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, адуу малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэжэ абая!

Ленинскэ шангай лауреадуудта диплом, хүндэлэлэй тэмдэгүүд барюулагдаба

ЛЕНИНГРАД, июниин 19. (ТАСС). Наука болон техникын ...тэ ажал-ябуулагшад Ленинградай городской Соведэй гүйсэдкомдо ...нөөдэр суглараа. Ленинскэ шангай лауреадуудта диплом болон хүндэлэлэй тэмдэгүүдые барюулга ...р ёһололой оршон байдалда болобо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ...лжско гидроэлектростанцида хэрэглэгдэхэ ехэ хүсэтэй гидротурбина зохёоһон СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Н. Н. Ковалев, Металлическа заводой главна конструкторай орлогшо В. М. Орго, энэ заводой конструкторска бюрогой таһагуудай начальнигууд Я. С. Дегтярев, А. Ю. Колтон болон З. М. Гамзе, машина бүтээлгын үйлэдбэриин шэнэ аргые зохёожо, үргэнөөр нэбтэрүүлһэн техническэ наукануудай кандидат С. П. Митрофанов дээдэ хайра абаһан байна.

Жигмыт һаалишан түрүүлнэ

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи комплексно бригадада һаалишан Жигмыт Баторова табадахи жэлээ хүдэлнэ. Оролдосотой бэрхэ Жигмыт һаалишан хэжэ байһан ажалдаа нарин нягтаар хандадаг, нүхэдтөө ходол туһалжа, бултанайнгаа түлөө һаналаа табижа ябадаг юм.

Долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлэй 5 һара соо Жигмыт үнеэн бүриһөө 745 литр һү һааба. Аймаг соогоо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, май һара соо даажа абаһан 12 үнеэн бүриһөө 180 литр һү һаагаа. Июнь һарын арбаадһаа хойшо үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—9 литр һү һаажа байна.

С. Табдаев.

Зэдэ.

Улан-Удын вагонно депогой коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүн П. С. Павлов хани барисаанай һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, халаан бүриингөө даабарие 160—170 процент дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** П. С. Павлов

И. Денисовэй фото.

Хонидоо һайса таргалуулна

Хонишон нэрээрээ алдаршаһан үбгэжөөл Базар Найданов Сэлэнгын совхозой 1-дэхи фермын эрье хонидой отарые даажа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө энэ отарынхид шанда хүртэһэн, нарибтар ба нарин нооһо ехээр хайшалжа, нэмэлтэ түлбэридэ 4 мянгаад түхэриг абаһан байна. Тэрэшэлэн нэгэшье толгой хони гарзалуулангүй ондо оруулаа һэн.

Энэ жэлдэ КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэреэр зоригжоһон Базар Найданов эхэнэртэеэ, мүн комсомолой гэшүүн басагантаяа хамта дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаа һэн. Мүнөө ород, бурят арадуудай хани барисаанай һайндэрэй угтамжада 150 толгой эрье хонидоо тус бүриинь 60 килограммда хүргэжэ, гүрэндөө тушаахаяа байна. Малаа түргөөр таргалуулхын тула энэ отарынхид гурба дахин ээлжээлээд, хонидоо харанхыһаа харанхы болотор бэлшээнэ, үдэртөө бэлшээри дээрэнь 2—3 уһална.

Д. Базаров.

Уялгаяа болзорһоонь урид дүүргээ

Ород, бурят арадуудай хамтарһаар 300 жэл болоһоной түүхэтэ ойе ажалай бэлэгээр угтахын түлөө Кабанскын аймагай «Байкал» колхозой гэшүүд үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Тэдэнэр июниин 10-най байдалаар гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 20 центнер һү тушаагаа.

О. Бусурманов.

Ахын бэрхэ малшан

Һая табияа алхажа ябаһан дүршэлтэй шадамар малшан Дарима Гармаева ганса «Коминтерн» колхоздоо бэшэ, мүн үргэн Аха нютагта суурхадаг болонхой. Эндэ түрүүшын колхозой эмхидхэгдэхэдэ ажалша бэрхэ Дарима басаган ниитын мал харууһалхаяа дуратайгаар ороо һэн. Тэрэ сагһаа эхилээд мүнөө хүрэтэр таһалгаряагүй колхозойнгоо баялиг—мал һүрэгые харууһалжа ябана. Энэ үе соо нүхэр Гармаева хэды мянган мал, хони, хурьгадые түлжүүлжэ табяа гээшэб! Гүрэндэ тушааһан гансахан нооһониинь хэдэн зуугаад центнер болохо бшуу.

Ажалдаа абьяастай бэрхэ Дарима хонишон жэл бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, правлениин, партийна эхин организациин магтаалда, үнэтэ шанда хүртэдэг.

Үнгэрэгшэ үбэл 217 эхэ хонидые тобир тарганаар, гарзалуулангүй ондо оруулаад, мүнөө хүхэ ногоондо гаргаад байнхай.

— Нёдондо 100 хонин бүриһөө 184 хурьга абажа түлжүүлээ һэм. Хэнзэлүүлһэнэй ашаар лэ иимэ дүн түйлагдаа гээшэ. Мүнөөшье жэл хонидоо олоор хэнзэлүүлээд, харюусалгатай уялгаяа үлүүлхэб. Энэмни һайндэрэй бэлэг болохо,—гэжэ Дарима Гармаева дарууханаар хэлэнэ.

Ажалдаа тэбхэжэһэн энэ хонишон хонидоо элбэг ногоотой тунга бэлшээридэ адуулжа, үдэр бүхэндэ хүшэ шадалынь нэмээнэ.

П. Жужаев.

Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын арадуудай хани барисаанай митинг болобо

Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин СССР-тэ ерэһэн ушар совет болон немец арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүгжэлтын түүхэтэ үе болоо.

Кремлиин Ехэ ордон соо ГДР-эй ажалшадай түлөөлэгшэдтэй москвагайхид июниин 19-дэ уулзажа, хүсэн түгэлдэр социалистическэ лагериин эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй, нягта жагсаалай илалтые гэршэлэн харуулаа.

Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын арадуудай хани барисаанай митингдэ Москвагай болон Московско областиин заводууд, фабрикануудай, барилганууд, колхозуудай, научна институдууд, культурна эмхи зургаануудай олон мянган түлөөлэгшэд ерэһэн байна. Харин гүрэнүүдэй дипломадууд, журналистнууд ложонуудта һуулсаа. СССР-эй гүрэнэй болон ниитын ажал-ябуулагшад ложонуудта һуулсаһан байна.

Нүхэд В. Ульбрихтын, О. Гротеволиин, А. Б. Аристовай, Н. Г. Игнатовай, А. И. Кириченкын, Ф. Р. Козловой О. В. Куусиненай, А. И. Микоянай, Н. С. Хрущевой, П. Н. Поспеловэй, А. Н. Косыгинай, М. Г. Первухинай, Д. С. Полянскиин, Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүдэй президиумдэ ерэжэ һуухадань зал дотор нэрьемэ альга ташалган болобо.

КПСС-эй Москвагай городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов тобшохон үгэ хэлэжэ, митинг нээхэ зуураа, хүндэтэ немец айлшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

«Каучук» заводой хүдэлмэришэн А. В. Пономарев, Москвагай областиин Люберенскэ районой Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой А. М. Житков, химическэ наукануудай доктор, Менделеевэй нэрэмжэтэ химико-технологическа институдай кафедрые даагша профессор Е. М. Александрова, залуу штукатур Ю. Волков гэгшэд Москвагай ажалшадай үмэнэһөө ГДР-һээ ерэһэн түлөөлэгшэдые халуунаар амаршалһан байна.

Удаань КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев сугларагшадта нэрьемэ овацяар угтагдан трибунада гаража, ГДР-гэй партийно-правительственна делегациин гэшүүдые амаршалжа үгэ хэлэһэн байна.

Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь митингдэ хабаадагшадта халуунаар угтагдан үгэ хэлэһэн байна.

Митинг дүүрэбэ. Кремлиин уужам Ехэ ордон соо советско-германска эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, социалистическэ лагериин оронуудай бата нэгэдэлэй хүндэлэлдэ нэрьемэ альга ташалган хэдэ хэдэн дахин болоһон байна.

(ТАСС).

Танай колхоз, совхоз тэжээл бэлэдхэлдэ бэлэн гү?

☆

Мүрысөө үүсхэгшэдэй амжалта

ТҮНХЭН. (**Телефоноор абтаба**). Сарьдаг үндэр Саяан уулын хормойгоор ургасын ногоохон эшэнүүд жэгдэхэнээр гаража байна. Илангаяа кукурузын поли дээрэ зүб квадрадууд харагдажа, эндэхи колхознигуудые баясуулна. Аймагай «Восточные Саяны» колхоздо энэ жэл 300 гаран гектарта кукуруза таригдаа. Эндэхи кукурузашад тарилга хэхэ газарайнгаа гектар бүрие 2 центнер аммиагтай уһаар уһалһан, 25—30 тонно наг шэбхэ тарааһан юм. Тиигээд тарилгаяа имагтал квадратно-гнездовой аргаар хэээд, буртаг үбһэнэй ургашадаг газарыень һайса борнойлжорхёо һэн. Мүнөө кукурузань зүб квадрадаар гаража, 10—15 сантиметр үндэр болоо.

Энэ жэл гектар бүриһөө 350 центнерһээ доошо бэшэ эшэ набша хуряае гэһэн уряалтайгаар аймаг соогоо мүрысөө дэлгэрүүлһэн «Сибиряк» колхозой кукурузашад мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Эндэхид кукурузынгаа газарые аммиагтай уһаар, наг шэбхээр һайса үтэгжүүлһэн юм. Тиигээд кукурузынгаа гаража байхадань 300 гаран гектар газараа һайса борнойлоо.

М. Егоров.

☆ ☆ ☆

Дары хэмжээ абаха хэрэгтэй

Энэ жэлдэ Кударын аймагта хэзээ хэзээнэйхиһээ хура бороон элбэгээр орожо, талха тарян, үбһэ ногоон яһала һайн гаража байна. Хабар эртэ уһалагдаһан зарим газарта ногооной үндэрынь үбдэгтэ хүрэжэ, һаяар сабшажа эхилхээр болохонь.

Колхозуудта үбһэ хуряалгын эхилтэр тоотой үдэр үлэбэ. Тиимэһээ үбһэ хуряалга, сабшалгын бүхы зэр зэмсэг һайнаар заһабарилжа, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрие хаһа сагтань, эмхитэйгээр эхилхэ хэрэгтэй бшуу. Ажалай шэнэ түлбэри хэрэглэжэ, аймагай колхозууд үбһэ хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрие богони болзорто үнгэргэдэг гээшэ. Жэшээлхэдэ, Тамирай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид нёдондо звенонуудые эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгаяа 12 үдэрэй туршада дүүргэһэн байна. Тэрэнэй ашаар ажалай гаргаша нилээд хорожо, бүтээсэ эрид дээшэлһэн, мүн үбһэ тэжээлшье ехээр бэлэдхэгдэһэн байна. Мүнөө эндэхид үбһэ хуряалгаяа түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тулада ехэхэн оролдолго гаргана.

Гэбэшье үнгэрһэн жэлдэ үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэгдэһэнһээ боложо, зарим колхозуудта адууһа малһаань шаг шэмэ өөдтэй абтанагүй. Январиин янгинама хүйтэндэ малаа бэлшээжэ ороһон колхозуудта үнеэдэйнь хүшэ шадал һула, тиимэһээ зунайшье сагта зарим колхозууд үнеэдһээ һү багаар һаажа, гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэнь тон бэрхэтэй болонхой.

Тусхайлбал, адууһа малаар олон, һайн ургасатай сабшалангай газарааршье элбэг Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр А. Н. Соковиков) нёдондо жэлдэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө оройдоол 36 процент дүүргэһэн юм. Гэбэшье мүнөө жэлдэ колхозой правлени үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри түргэдүүлхэ тухай хэмжээ абанагүй.

Шараголой комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Игумнов) тэжээл бэлэдхэлдэ тон аали нобшоор түхеэрнэ. Бригадын кузницын газаа 3 морин косилка, 6 морин тармуур заһагдаагүй хэбтэнэ. Тиихэдэ хэдэн тракторна косилканууд баһал заһабари ехэтэй аад, ойроо хүртөөгүй байха юм. Мүн эндэ үбһэ сабшалга, хуряалгада хэрэглэгдэхэ гар тармуур, аса, хажуур, бүлюу болон бусад шухала жэжэ зэр зэмсэг бэлдэхэ тухай хэншье һаналаа табинагүй. Баһал иимэрхүү байдал Хуторай, Сагаан Шулуутайн бригадануудта үзэгдэнэ. Механизациин талаар колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Богданов машина, техникээ заһабарилха тухай анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Тэрэшэлэн «Путь к коммунизму» колхозойхид жэл бүри үбһэ тэжээлээр хомор, малай үбэлжэлгые бэрхэшээлтэй байдалда үнгэргэдэг байбашье, мүнөө энэ шухала хүдэлмэридэ тон муугаар бэлдэнэ. Тус колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Кривогорницын) сабшалангайнгаа ургаса дээшэлүүлжэ, үбһэ тэжээл ехээр абаха хүсэд арга боломжотой. Юуб гэхэдэ, сабшалангайнь ехэнхинь Сүхэ голой аралнууд дээрэ байдаг. Гадна үндэр эрьетэй газарһаа уһа бүлэн гаргаха насосуудшье энэ артельдэ бии.

Тэрэшэлэн аймагай Ленинэй, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудта үбһэ хуряалгын машина, техникэ бэлэн болгогдоогүй байһаар.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ адууһа малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын түлөө эндэхи колхозууд шангаар тэмсэхэ ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Ухаалан зохёогшо

Иван Николаевич Онищенко Улан-Удын паровозо-вагонно заводто үнихэнэй хүдэлжэ байhан, ехэхэн дүй дүршэлтэй, олохон мэргэжэлтэй болоhон хүн юм. Токарёоршье, слесарсэршье хүдэлөө, Тиигээд hүүлэй арбаад жэл соо харуулдагшаар ажаллана.

Тэрээнтэй сугтаа хүдэлхэдэ аргагүй hайн, хүндэ ходо туhалжа, өөрынгөө мэргэжэлдэ hургажа байдаг. Нүхэдтөөшье hайн, олоной хэрэгэй түлөө ходо оролдожо байдаг хүн юм. Иван Николаевич эрхимээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байхынгаа хажуугаар, элдэб юумэ ухаалан зохёожо, машина, түхеэрэлтэнүүдые улам уралан нарижуулхаяа оролдожо байдаг заншалтай. Һүүлэй хоёр жэл соо энэ хүдэлмэришэн уралан нарижуулгын 10 үнэтэ дурадхал оруулаа. Тэдэниис үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэ 50-яад мянган түхэригэй гүрэнэй мүнгэн зөөри алматдаба. Жэшээлхэдэ, урдань фаскинуудые нэгэ-нэгээр харуулдадаг байhан аад, Иван Николаевичын дурадхалаар тусхай станогто арба-арбаар хонноогоод, нэгэн доро харуулдагдадаг болоо. Энэ дурадхалайнгаа түлөө нүхэр Онищенко үнэтэ шанда хүртөө hэн.

Үйлэдбэриие үргэнөөр оньhожоруулха, автомат зэбсэгүүдээр хангаха тухай асуудалтайгаар партиин Центральна Комитедэй Пленумэй зарлагдахада манай Иван Николаевичын хүхиhэн баярлаhаншье гээшэнь аргагүй. Тиигээд hаядаа үшөө нэгэ уралан нарижуулгын дурадхал оруулха социалистическэ уялга абаа.

Д. Дармаев,
Улан-Удын паровозо-вагонно заводой харуулдагша.

Электрын хүсэн үргэнөөр хэрэглэгдэнэ

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие үргэнөөр оньhожоруулха, электрификацилха, шэнэ техникээр хангаха тухай партиин XXI съездын шиидхэбэри дотор онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Долоон жэлэй эсэстэ урдынхида орходоо 4 дахин ехэ электрын хүсэн хэрэглэгдэдэг болохо. 1952—58 онуудайхитай жэшэбэл, энэ турша соо колхозуудые электрификацилхада хоёр хахад дахин ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Иигэжэ хүдөө ажахые комплексноор оньhожоруулха бүхы арга боломжо бии боложо, элдэб шухала хүдэлмэри богонихон болзор соо, бага гаргашатайгаар бүтээгдэхэ.

Манай республикын хүдөө нютагуудта электрын хүсэ хэрэглэхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө колхозуудаймнай олонхи электрификацилагданхай. Баргажанай, Байкало-Кударын, Иволгын, Кабанскын, Курумканай, Тарбагатайн аймагуудай колхозууд хүсэ ехэтэй станцинуудhаа электроэнерги абадаг болонхой. Гадна энэ жэл республикымнай зургаан аймаг электрификацилагдахань.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз хоорондын Курумканай гидроэлектростанци баригдаад, аймагайнгаа бүхы колхозуудые, промышленна предприятинуудые электроэнергеэр хангана. Мүн Торини аймагта Тохойн гидроэлектростанци, Бичурада түлишөөр хүдэлгэгдэхэ ехэ электростанци баригдаhан байна. Борьёодо, Хэжэнгэдэ, Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо хүсэтэй электростанцинууд баригдана.

Түнхэнэй аймагай колхозуудые электрификацилха талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Зүүн Мүрэн hууринда тусхай подстанци барижа, Слюдянка городhоо ехэ хүсэтэй зайн гал дамжуулха утаhан татагдаа. Иигэжэ Эрхүүгэй гидроэлектростанциhаа химда сэнтэй зайн гал абадаг болобо. Мүнөө тэндэ үшөө Нюрхайн подстанци баригдажа байна.

1959 ондо Онохойдохи модоной комбинат городоймнай ТЭЦ-hээ зайн гал абадаг болохонь. Заиграйн аймагта Курбын подстанци баригдажа байнхай.

Электрын хүсэн ехээр хэрэглэгдэдэг боложо, колхозой ажахыдахи элдэб хүшэр хүндэ хүдэлмэри оньhото машинаар хэгдэнэ. Иволгын аймагай «Заветы Ильича» колхоздо гурбан рядтайгаар баригдаhан үнеэдэй байха байрын бүхы хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Эндэ наг шэбхэ малтажа гаргаха ажалшье машинаар хэгдэхэ юм. Мухаршэбэрэй «Искра» колхоздо хүсэд оньhожоруулагдаhан тоог бариг-даа. Урдань тэндэ гушаад хүн хүдэлдэг байгаа hаа, мүнөө гурбан хүн ядабаригүй хангаад байна бшуу.

Колхознигуудайшье ажабайдалда зайн гал үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Электроплитка, электроутюг, электрочайник, хубсаhа угаадаг, тооhо арилгадаг машина хүдөөгөөр hайса хэрэглэдэг боложо байна.

Хүдөө нютагуудые электрификацилхын туда ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ гээшэ. Түүхэтэ долоон жэлэй туршада бүришье ехэ юумэн хэгдэхэ. Энэ туршада Эрхүүгэй ГЭС-hээ зайн гал абадаг Заиграйн подстанци Хориин, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудые хангаха юм. Гадна Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын аймагууд электрификацилагдаха.

Республикадамнай ехэ хүсэтэй «Сельэлектрострой» гэжэ барилгын монтажна трест бии. Тэндэхи дүршэл мэргэжэл ехэтэй инженер, технигүүд, хүдэлмэришэд түрүү техникэ жолоодожо, долоон жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана.

Ф. Серебряков.

КПСС-эй ЦК-гэй зарлагдахаяа байhан Пленумые угтуулан, Улан-Удын паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхагшадай цехын В. Азаровай хүтэлбэрилдэг бригада хэзээ хэзээнэйхиhээ габшагайгаар ажаллана. Шэрэм шудхагша Алексей Зангеев үдэр бүриингөө даабариие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** нүхэр **А. Зангеев** ажаллажа байна.

Ф. Сорокиной фото.

Манай цех электровоз заhабарилдаг болохо

Манай цехын хүдэлмэришэд долоон жэлэй туршада электровоз, тепловозуудые заhабарилдаг болохоhо гадна, элдэб шэнэ детальнуудые бүтээдэг болохо байна.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhээр 300 жэлэй ойн hайндэрые угтуулан, манай цехынхид түсэбhөө гадуур 60 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө үгэхэ, ажалайнгаа бүтээсые түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 3 процентээр дээшэлүүлхэ, материалаа арьбалха гэhэн харюусалгатай уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын тула оролдосотойгоор ажаллана.

И. Дарымов,
механо-комплектовкын цехын начальник.

Һаагай үртөөгэй hууринда

Эдэ хүнүүдэй hууhан газар, урдань hүзэгшэ зоной хэлэдэг байhан ёhоор, ехэл «нүгэл» шэнгэhэн, аяараа ябаhан хүнүүдэй сааханиур тойрожо гарадаг газар байhан гэхэ. Эгээ энэ hуури дээрэ урдань хуушан Москвагай харгыгаар аяар холын хүйтэн Сибирь сүлэлгэндэ ябаhан хүнүүдые хонуулдаг газар байhан юм. Шүргэ түмэр хоройтой ханха зайдан 5—6 гэрнүүд байдаг hэн гэдэг. Мүнөө тэдэ гэрнүүдэй hууринь үлөө Элдэб бутардаhан, сагаан шохой, энэ зураг дээрэшье харагдажа байгаа хирпиисын хухардаhанууд эндэхи үбгэд хүгшэдтэ тэрэ сагай үеые hануулна.

—Манай эндэ хуушан Москвагай харгын Анаагай үртөө гэжэ байhан юм. Түмэр гэнжэдэ холгоожорхиhон улаан нюлаг хүлтэй хүнүүд баруун Хүлэй үртөө гээшэhээ 25 модон соо ерэжэ, эндэ хонодог байhан ха. Хаанта засагта эсэргүү бодоhон хүнэй хүбүүд, эрын бэрхэшүүл хэhээлтэ, сүлэлгэндэ гараад, туугдажа, тамалуулжа ябадаг байгаа ха даа,—гэжэ Анаа нютагай үбгэжөөл, эндэхи «Дружба» колхозой гэшүүн Цыдып Батуевич Батуев (зурагай баруун гар талада сагаан самсатай hуугааша) хөөрэнэ. Томо томо хүнүүд, нөөхи уран зохёолшо Чернышевский баhал эндэ хоноhон гэдэг. Манай Бурят нютагуудаар hуурижаhан, байрашаhан декабристнууд энэ харгыгаар зүүлэжэ ябахадаа үртөө дайраhан байха. Тиихэдэ манай бурядай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуров баhал энээхэн үртөөдэ хэдэн дахин тогтожо, дайража ябаhан байгаа ёhотой.

Юрэдөөл энээхэн газаршни түүхэтэйхэн, hайн муу хоёрые, хаанта засагай хатуу хуули амитан зоной ядаха зобохо хоёрые үзэhэн газар даа,—гэжэ үбгэжөөл үгээ дүүргэнэ.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhээр 300 жэлэй алдарта ойн найрые угтажа байхадаа эндэхи наhажаал үбгэд, хүгшэд урда сагай барга харанхы, зоболонто байдал тухай, эрхэ, аргашье үгы hаа, өөhэдөө дарлуулжа, мүлжүүлжэ байгаашье hаа, агууехэ ород арадай бурядуудта hайн hайхан hанаагаараа али болохоор туhалдаг, эрдэм номдо, тарян ажал эрхилүүлжэ hургадаг байhан тухайнь залуушуулда hанан hанан хөөрэжэ үгэнэ.

Д. Цыренжапов.

ШЭБЭРТЫН СУУТА ХОНИШОН

Тээ мэндэ Шэбэртын хойтохи Хуhатын орой дээрэ Цыдып Шоймноловтой хөөрэлдэhэнөө мартаагүйб. Тэндэhээ оршон тойронхи эб элихэнээр харагдаадхидаг. Бугын эбэртэл hалсагар hалаатай аад, абар табар модотой Хайрангын саанаhаа наран булталгад гээд, бидэ хоёрой hууhан хадын оройе гэрэлтүүлбэ. Эртэ гараhан хонид hалхи hүрин дугшалдаад, бухиндаhандаа тангаршаалдан харайлдана.

«Ажалдаа дүршэлтэй хүн ондоохон лэ байдаг байна даа» гэhэн болол толгой соом мухаряадхиба. Урдамнай сэлгээ арюухан Шэбэртэ нютагай ой тайга, уhа голнууд намжааран байба. Айлнуудай пеэшэнгэй үрхөөр сэгээхэн утаан өөдөө бужаганан гаража, агаарта шэнгэрэн тунана. Олон шэнэ гэрнүүд баригдажа, үргэн уужам үйлсэнүүдтэй болоhон Шэбэртэ нютагта хаа хаанаhаа олон айл нүүжэ ерэhэн байгаа. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо танигдахаяа болитороо хубилhан нютагаа хаража hууха-даа, хонишон Цыдыбэй хурса нюдэдынь бүри соггой залитай болоод, ухаан сэдьхэлынь урма баяраар халихадал гэнэ.

Абяагүйхэн шэбшэжэ байhан бодолыень таhалжархихагүйн тула тэрээн тээшэ үе үе хараад лэ абанаб. Цыдып Шоймполовтой хэдыхэн үгэ андалдаад байхадаа, ямар хүн бэ тэжэ хүрэhөөр тухайлхат: үлүү үгэгүй, түбшэн даруу зантай, урихан хүн юм. Теэд хэды оролдосотой нэтэрүүгээр ажалладаг гээшэб! Хони адуулха, харууhалха гээшэ даншье бараг ажал гэжэ зарим нэгэн тоолохоёо ядахагүй. Хонидые үглөөгүүр эртэ хашааhаа таргажа, үдэшэ орой болотор хээгүүр туугаад ерээл hаа, хэрэг бүтээ юм бэзэ гэхэдээш торохогүй заримашуул дайралдажа магадгүй. Үгы даа, арай тиимэхэншье бэшэ байха. Хонидоо ногооной үедэ таргалуулжа, тобир тарганаар ондо оруулхын, нэгэшье түл гарзалуулхагүйн тулада хонишодой хэдэг ажалынь захагүй байха. Нэн түрүүн бэлшээриингээ газарые зүбөөр хубаарилан, хонидоо адуулха, үдэртөө хэдэ дахин уhалха, саг сооль ороондо оруулха гэжэ оролдодог. Цыдып Шоймполов багаhаа хойшо хони харууhалжа, хурьга хүхүүлжэ hураhан хүн байха. Эгээ тиимэhээ аяар арбаад гаран жэл хониной бригадые даажа байhан юм. Үнинэй хонишон Цыдып Шоймполов тухайда нигэжэ омогорхон хөөрэлдэдэг гэбэл: «Манай Цыдып дүрбэн тэгшэл хүн гээшэ ха. Ойлгоогдоогүй асуудалдамнай харюу үгэжэ, бидэндээ ходо туhалдаг юм...»

Тугаарай гаража ядашоод, хүбшын саагуур хоргодоод байhан наран шобхо хадануудай орой дээгүүр урга хаяhандал болоод байба. Хүхэ зүлгэ ногоос амтархан шэмхэлhэн хонид хүдэлэнгүй бэлшэнэ. Цыдып Шоймполовой тушаатай борогшон шэхэеэ hэртылгэн саанахана шэлын орой тээшэ хараад зогсоно. Цыдып Шоймполов тамхяа унтаргаажа, олон уршалаатай болоhон сохоёо альгаараа эльбэсэгээн, хонид тээшээ нэгэ удаа хараад, нам руу эрьехэ зуураа, минии юу асууха гэhые таahандал:

— Энэ жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 180 хурьга абааб. Хоёр жэлдэ гурба дахин хурьгалуулха гэжэ уялга абанхайб. Гайтайхан лэ хүдэлмэри байха. Тиигэбэшье hанаhандаа хүрэхөөр зоринхойб. Мүнөөнhөө оролдохо шухала. Хонидоо хэнзэлүүлхын тула искусственна үрэжүүлгэ үни хада хээбди. Үрыень абаха миронос хусануудаа амяарайнь байлгажа үбэлhөө хойшо овёсоор, шэмэтэй үбhөөр шаханхайбди. Хаража байhан эхэ хонидоо тушаагаад, түрэхэ түлгэнүүдые мүнөө жэлдэ даажа абаа hэм.

Ноохо хайшалалгаяа эхилбэбди. Атар тарган ондо ороhон хонидой ноохониинь шанар хэмжээгээрээ ехэ байдаг,—гээд. Цыдып Шоймполов өөрынгөө ажал тухайдаа, республикынгаа түрүү малшадтай Читын областиин малшадай суглаанда ошоод ерэhэн тухайдаа хөөрэбэ. Ондоо тээгүүр ябажа, хүнүүдээр хөөрэлдэхэдөө, ажал хүдэлмэритэйнь танилсахадаа өөртөө туhатай юумэ ойлгожо абадаг гээшэ ааб даа. Мүн Цыдып Шоймполовшье яhала юумэ ойлгоhон, өөрынгөө дүй дүршэл тухай хүршэ областиин хонишодто хөөрэжэ үгэhэн байна.

Цыдып Шоймполовой бүлэ 9 хүнhөө бүридэнэ. Ехэ хүбүүн Володинь бурят дунда hургуулида hураhанай hүүлээр Свердловско политехническэ институт дүүргээ. Бадма хүбүүниинь Улан-Удын багшанарай институтда hурана. Хоёр багань эхин hургуулида hурадаг. Нүхэр Шоймполов долоон үхибүүдые хүмүүжүүлжэ, хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргэhэндөө омогорходог.

Тэрэнэй hамган Дарису мүн лэ хони харадаг. Колхозой тогтоhонhоо хойшо хониной фермэдэ ажаллажа, хэды олон хурьгадые тэжээгээ, хэды тонно ноохо, мяха гүрэндөө тушаагаа гээшэб?

Жэл бүри Шоймполовтан хоюулаа үнэтэ шангуудта, хүндэлэлэй грамотада хүртэдэг юм. Хэдэн удаа нютагай Соведэй депутат боложо hунгагдаhан байха.

...Республика соогоо мэдээжэ болоhон сэлгээ Шэбэртын хонишонтой хошон зугаа дэлгэжэ, hанаhан байhанаа хөөрэлдэhөөр, бэлшэжэ ябаhан хонидыень тогтоолсоhоор ябатарни нилээд оройшог болошонхой байба.

Нүгөө хадын гүбөөе бүрхөөhэя дүн сагаан хонид иишэ тиишэ хушууран бэлшэнэ. Хонидоо тогтоожо ябаhан залуухан басаганай хонгёо хоолой зэдэлжэ, аяар саагуур зэрэлгээтэн hунаhан тала дээгүүр тарана:

Бурят орон нютагнай
Баян жаргал байдалтай.
Басагад олон инагууднай
Баяр зугаа элбэгтэй,—гээд дуулахадань Цыдып Шоймполов шагнад гээд:

—Дуулана гүш? Хэр байнаб?—гэжэ асууhаар харюушье хүлеэнгүй:—гоёл байна даа. Манайш Нимасу бэрхэл басаган гээшэ. Нёдондо арбадахиие дүүргээд иишэ тиишээ hургуулида ошохом гэжэ зүүхэнгүй, совхозойнгоо директор Балдан Юмсуновта сэхэ ерээд, ажал үгэгты, хүдэлхэмни гээ юм гэлсэгшэ.

Һугадаа ном хабшуулhан, эрээхэн платьетай басаганай иргуу хоолойе hайшаагаад, хүдэлэнгүй шагнажа байбаб. Гонзогорхон хара нюуртай, хонгор налгай нюдэтэй Нимасу Цырендондокова хонишон Цыдэбые дахажа, баян дүй дүршэлhөөнь хубаалдажа байнхай.

Шаргал наран шэлын саагуур хоргодожо, үдэшын боро хараанай бүдэг бадаг гээгүйхэн байхада хонёо хашаадань оруулхаяа асарhан Цыдып Шоймполовтой дахин золгобоб.

Ц. Һамажабай.

ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙ МҮРЫСӨӨН

Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай hайндэрые манай Улан-Удэ городой ажалшад эрхим амжалтаар угтахын тула ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, урма зоригтойгоор хүдэлжэ байна.

Абаhан уялгануудаа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө городой бүхы промышленна предприятинуудта, транспортда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүнөө үедэ хэдэн зуугаад бригада; участок, халаанууд коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Городой бүхы хүдэлмэришэд өөhэдынгөө оролдолго, үүсхэлые улам дээшэлүүлжэ, ажал хүдэлмэри дээрээ нилээд амжалта туйлажа байнхай.

Мяханай комбинадай коллектив продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные хямдаруулха хахад жэлэйнгээ түсэбые түрүүлэн дүүргэжэ, ойн баярай hайндэр болотор түсэбhөө гадуур үшөө 30 миллион түхэригэй продукци гаргахаар уялга абаа.

Улан-Удын модоной заводой коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь 25 үдэрөөр урид дүүргээд, июниин 1 болотор түсэбhөө гадуур 18 мянган кубометр хюрөөдэhэн модо, 700 кубометр элдэб хайрсагуудые бүтээн гаргаха, тиигэжэ хахад жэлэйнгээ түсэбhөө үлүүлэн 3 миллион түхэригэй продукци үгэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Тэрэшэлэн Улан-Удын тээрмын, мебельнэ комбинадууд, олзоборилгын «Россия» гэжэ артель болон Октябрьска районой бусад предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ. Энэ районой бүхы промышленна предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоо hара шахуу урид — июниин 4-дэ дүүргээ.

Мүн Улан-Удын Железнодорожно районой ажалшад ойн баярай hайндэрые, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр промышленна бүхы продукци гаргаха таба hарынгаа түсэбые 106, 8 процент дүүргэжэ, барилгада хараалагдаhан мүнгэн зөөриие 106, 4 процент ашаглаhан байна.

Тус районой Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод үнгэрhэн таба hарын туршада абаhан социалистическэ уялгын ёhоор, түсэбhөө гадуур 5, 5 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха байhан аад, 6, 4 миллион түхэригэйхидэ хүргөө. Ойн баярай hайндэр болотор энэ заводойхид түсэбhөө гадуур үшөө хэдэн миллион түхэригэй продукци гаргажа, хамта 2200 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүдые ашаглалгада үгэхөөр шиидэнхэй.

Улан-Удын түмэр замай станциин хүдэлмэришэд ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа эршэмтэйгээр дүүргэжэ байна. Тэдэнэр hарын туршада түсэбhөө гадуур 230 тонно ажахын хэрэгсэлэй ашаа зөөгөө. Энэ районой Дээдэ-Онгостойн хирпиисын, хоёрдохи хилээмэнэй заводууд болон бусад предприятинууд ажал хүдэлмэридөө hайн амжалта туйлана.

Мүн Улан-Удын Советскэ районой предприятинууд 5 hарын туршада түсэбhөө гадуур 5, 5 миллион түхэригэй продукци гаргаха гэhэн уялга абаад, 6 миллион түхэригэй продукци гаргаа. Шэлэй заводой, горпищекомбинадай, горпромторгын мастерскойнуудай коллективүүд район соогоо эгээн түрүүн— июниин 5-да хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ. Городой бүхы промышленна предприятинууд таба hарынгаа түсэбые 111 процент дүүргэнхэй. Бүхы продукци гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 20-до дүүргэхэ юм. Гадна түсэбhөө гадуур ойн hайндэр болотор 18 мянган кубометр хюрөөдэгдэhэн модон, 138 дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 35 мянган метр ноохон бүд, 200 мянган банка мяханай консервэ, 500 тонно колбасаагай зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэжэ, 4 паровоз, 12 вагон заhагдаха байна.

Манай ороной арад зоной, мүн партиин ажабайдалда айхабтар ехэ удхашанартай байха КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум июниин 24-дэ нээгдэхэсэ байна. Энэ Пленум дээрэ промышленность болон барилга дээрэ оньhожоруулга нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие автомадаар зэбсэглэхэ, поточно лини хэрэглэхэ, хуушарhан түхеэрэлгые hэльбэн шэнэдхэхэ тушаа КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэриие дүүргэхэ талаар хэмжээябуулгануудые зүбшэн хэлсэхэнь. Энэ Пленумдэ зорюулан Эхэ ороной бүхы хүдэлмэришэд ажалаа оньhожоруулха, үйлэдбэреэ автомадаар зэбсэглэхэ талаар доторойнгоо арга боломжые элирүүлэн, горьтойхон хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байна. Манай городой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түсэбэй ёhоор, 1965 он хүрэтэр үйлэдбэрилэгдэхэ бүхы промышленна продукциие болзорhоонь жэл урид — 1964 ондо сүм дүүргэхэ гэhэн Свердловско областиинхидай hайн hайхан үүсхэлые ехэ халуунаар дэмжээ.

Мүнөө үедэ городой промышленностиин предприятинуудай, барилганuудай, транспортын, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, промышленна продукци үйлэдбэрилгээ бүри ехэ болгожо, долоон жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө доторойнгоо бүхы арга боломжые элирүүлэн хэрэглэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Улан-Удын модоной заводой коллектив гурбан hарын урда тээ арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, түсэбэй ёhоор 1965 он болотор үйлэдбэрилэгдэхэ продукциие нэгэ жэл урид — 1964 ондо үйлэдбэрилжэ сүм дүүргэхэ гэжэ социалистическэ уялга абаhан юм. Энэ шухала харюусалгатай уялга абаhынгаа урда, модоной заводойхид өөhэдынгөө доторой бүхы арга боломжо шалгажа үзэhэн байха. Теэдшье уялга абаhанhаа хойшо гурбан hара үнгэрөөд байхада тэдэнэй үүсхэл, абаhан хүндэтэ уялгань бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ элитээр харагдана.

Мүнөө үедэ Улан-Удэ городоо болбосон түхэлтэй, сэсэрлиг hайхан болгохын тула айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ хүдэлмэридэ городой предприятинуудай, эмхи зургаануудай бүхы ажалшад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ хэрэг бүгэдэ арадай хэрэг болонхой. Ниитэ арадай хүсөөр энэ хабар городой үйлсэ, талмай, парктнуудаар 150 мянган элдэб модонууд, нэгэ миллионhоо үлүү сэсэг набша таригдажа, 120 мянган дүрбэлжэн метр талмай, үйлсэ, тратуар асфальтаар хушагдаба. Сэмбын фабрикын болон бусад зарим предприятинуудай байрын газар сэсэрлиг сад шэнги болонхой.

Ойрын сагта гоё hайхан аэропортын байшан, «Интурист» гэжэ айлшадай бууха байшан баригдажа, ашаглалгада орохоёо байна. Мүн Соведүүдэй гостиницын дүрбэн дабхар залгаа байшан ашаглалгада орохонь.

Предприятинуудай, эмхи зургаануудай, hургуулинуудай гэрнүүдые газаа талаhаань шэмэн гоёохо хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэгдэжэ байна.

Түүхэтэ ойн баярай hайндэрэй үедэ — июниин 4—5-да ерэhэн айлшадай, городой ажалшадай культурно-ажабайдалай эрилтые гүйсэд хангажа, тэдэниие hайнаар сэнгүүлжэ, амаруулхын тулада тусхай хэмжээ-ябуулганууд зохёогдонхой.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай hайндэрые угтуулан городой творческо хүдэлмэрилэгшэд нилээд хүдэлмэри хэжэ байна. Июлиин 1-hээ республикын искусство, литературын хүгжэлтэ ниитэ арадай урда харуулагдахань. Театрын коллективүүд өөhэдынгөө эрхим hайн зохёолнуудые предприятиин, колхозой, эмхи зургаануудай клубуудта харуулха байна. Мүн республикын арадай ажахын, культурын выставкэ нээгдэхэ.

Росситай Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhээр 300 жэлэй ойн баярай найрта бэлэдхэлэй үедэ туйлаhан амжалтамнай долоон жэлэй түрүүшын жэлэй — 1959 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шухала алхам мүн гэжэ городой ажалшад тоолоно.

Ц. ДОНДУКОВ.
КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь.

Туhатай семинар үнгэргэгдэбэ

Таатай зохид газарта hууриждаг Гэлээн-нуга гэжэ газарта Торини аймагай хонишодой арбан үдэрэй семинар hаяхан боложо дүүрээ. Семинарта хабаадаhан ахалагша хонишод хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ аргатай танилсахаhаа гадна хонидой үүлтэр hайжаруулха, малые, халдабаритай элдэб үбшэнhөө hэргылхэ тушаа зоотехнигүүдэй, ветеринарна врачнуудай уншаhан лекцинүүдые hонирхон шагнаба. Хонидhоо ноохо ехээр абадаг болохо, тэдээниие хараалагдаhан нормын ёhоор эдэлүүлхэ тухай хөөрэлдөөн семинарта ерэгшэдые мүн лэ hонирхуулаа.

Семинарта ерэгшэдтэ зорюулагдан партиин XXI съездын табиhан зорилго тухай, уласхоорондын байдал тухай асуудалаар лекцинүүд уншагдажа, хүдөө ажахын темээр кинокартинанууд харуулагдаа.

— Энэ семинарта шагнажа ойлгоhон юумэеэ бидэнэр колхоздоо заатагүй хэрэглэхэбди. Хонишодые суглуулжа, иимэрхүү семинарнуудые жэл бүри үнгэргэбэл ашагтай hайн байха hэн,—гэжэ «Улаан Бургалтай» колхозой түрүү хонишон нүхэр Ринчин Цымбылов мэдүүлбэ.

С. Банзаракцаев.

ИЮНЬҺАРАДА ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 400 ЛИТР ҺҮ ҺААХАБДИ

гэжэ Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад мэдүүлнэ

Зунай сагта гаргаша багатайгаар, зүлгэ ногоон дээрэ ҺҮ ехээр һаажа абахын түлэ Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад жэшээтэ һайнаар ажаллана. Бурят ороной Россин гүрэнэй һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной түүхэтэ ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ шиидээд, энэ колхозой эрхим һаалишан С. Дашиева июнь һарада үнеэн бүриһөө 400 литр һү һаахын түлөө оролдоно. Энэ колхозой һаалишад болон малшадай бэшэгүүд эндэ толилогдобо.

Шэнэ алхам хэгдэхэ

Манай колхозой хонишод 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаһан долоон жэлэй түрүүшын хабар энэ амжалта туйлаба. Мүнөө нарин, нарибтар нооһотой хурьгад абтаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Тиин [...]идоймнай тоо толгой 29900-да хүрэгдэбэ.

[...]үүлэй жэлнүүдтэ хонишоднай [...]ал хүдэлмэрээ эрид һайжаруулжа, хонидой тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмынь ехээр дээшэлүүлээ. 1958 ондо 600 гаран центнер нарин, нарибтар нооһо, мүн хонинойе мяха гүрэндэ ехээр худалдажа, 3 миллионһоо үлүү олзо [...]улһан байнабди.

Харин мүнөө жэл бүри ехэ уялга [...]а һэмди. 1959 ондо колхоз 760 центнер нарин, нарибтар нооһо гүрэндэ худалдаха түсэбтэй. Иигэжэ [...]са нооһонһоо 3300000 түхэригэй [...]о оруулха байнабди. Мүн хони[...] мяханһаа миллион шахуу түхэриг абтаха. Тиин энэ жэл мүнгэн [...]оёо нёдондонойхиһоо 1.440.000 түхэригөөр дээшэлүүлжэ, 8.330.000 түхэригтэ хүргэхэ ёһотойбди.

[...]эбэшье хонишоднай бэрхэшээлдэ сухарингүй, табиһан зорилгоёо [...]бол дүүргэхээр шиидэнхэй. Мү[...] жэлэй үбэлжэлгэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргэгдэжэ, [...]идой тоо толгой олошоруулха [...]эб холо үлүүлэн дүүргэгдэбэ. [...]н хонидоо һайнаар үбэлжүүлэһэй ашаар нооһо ехээр хайшал[...]а байнабди. Иигэжэ аба[...] уялгамнай заабол дүүргэгдэхэ байһаниинь лабтай. Жэ[...]лэн хэлэхэдэ, минии даажа [...]һан отарада 1600 эрьенүүд бии. [...]9 ондо хонин бүхэнһөө 4,7 килограмм нооһо хайшалха социалистическэ уялга абаһан байгаабди. [...]са тооложо, бодожо үзэхэдэ[...]й нооһон урдынхиһаа бүри [...]эр хайшалагдаха болоно. Хонин [...]иһөө сохом 4,9—5 килограмм [...]һон абтаха ёһотой.

[...]олохоёо байгаа ехэ һайндэрэй [...]дэлэлдэ шэнэ уялгануудые [...]абди. Ганса манай отарын хо[...]шод абаһан уялгаяа үлүүлхэ[...]э, харин колхозоймнай бусад [...]н хонишод хараалһан түсэбөө [...]үлэн дүүргэхэ байһанаа мэ[...]лээ.

Д. Будзанаев,
ахалагша хонишон.

Гаргаша багатайгаар тарган мяха абахабди

1959 ондо манай колхоз 5120 центнер мяха абаха түсэбтэй. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 2 дахин ехэ гээшэ.

Урда урдын жэлнүүдтэ түсэбөө дүүргэхэ гэжэ жэжэ, туранхай мал олоор тушаадаг байгаа. Энэ ушарта малай тоо ехээр хородогшье, шанаргүй, туранхай мяхан тушаагдадаг байһан юм. Харин энэ жэлдэ манай колхозойхид худалдагдаха малаа һайса таргалуулаад, томо һайн мал тушаахаар шиидээбди. Гүрэндэ тушаагдаха эбэртэ малай тус бүриин шэгнүүр зунай һарануудта нэгэ центнерээр, хониной 10—12 килограммаар нэмээхэ зорилго табигдана.

Мал шахажа, бэлшээридэ зүбөөр ябуулжа, тарган мяха ехээр гүрэндэ худалдаха тушаа һүүлэй үедэ горьтой анхарал хандуулагдана. 1959 оной түрүүшын хахадта 720 центнер мяха худалдаха түсэбтэйбди. Теэд үбэл, эртэ хабар һайн мяха абахын тулада имагтал шахажа таргалуулха зэргэтэй байгаабди. Тиигэжэ үнгэрэгшэ үбэл 110 толгой гунан, дүнэн сарнууд хоёр һарын туршада шахагдаһан байна. Тэдэнэй 80 толгойе би харууһалааб. Энэ оной февралиин эхеэр 522 центнер тарган мяха гүрэндэ тушаажа, хахад миллион шахуу түхэриг олзо оруулагдаа һэн. Тэрэ шахаһан малаймнай шэгнүүр дундаа зэргээр сүүдхэдээ 1100 граммаар нэмэһэн байгаа юм.

Мүнөө баһал тарган мяха гүрэндэ тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхэ уялгатайбди. Июниин 25 болотор 690 центнер мяхан худалдагдаха аад, мүнөө 420 хонин, 30 гахай шахагдажа байнхай. Эдэниие гүрэндэ тушаахада хахад жэлэй түсэб 170 процент дүүргэгдэхэ юм.

Би гүрэндэ тушаагдаха хонидые даажа абаад, апрель һараһаа хойшо харууһалнаб. Түрүүлэн хонидоо шэмэтэй үбһөөр, орооһо тарянай зүйлөөр эдеэлүүлээд, һаянай хүхэ ногоондо бэлшээжэ ябанабди. Мүнөө хонидни яһала таргалаа. Толгой бүхэнэйнь шэгнүүр лаб лэ 50 килограмм болохо. Эдэ хонидоо һаяар тушаагаад, зундаа бэлшээн таргалуулхаяа 250 толгой гунан мал тушаажа абахаб. Тиихэдээ зунай гурбан һарада толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 1100 грамм нэмээхэ социалистическэ уялга абааб. Тэрээнээ мүн лэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэб.

З. Цыдынжапов,
мал адуулагша.

Түрүү һууриин түлөө тэмсэхэб

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн һайндэрые бидэ, һаалишад, ажалай бэлэгээр угтахабди.

Манай колхоздо үбэлэй һаранuудта һүн багаар һаагдаһан байжа, хараалһан түсэбнай хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье май һараһаа хойшо һү һаалга эрид дээшэлээ. Июнь һарада һү һаалгаяа бүри ехэдхэжэ, һү гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда бии. Энээнээ гүйсэд хэрэглэхын тула һаалишан бүхэн шангаар тэмсэнэ.

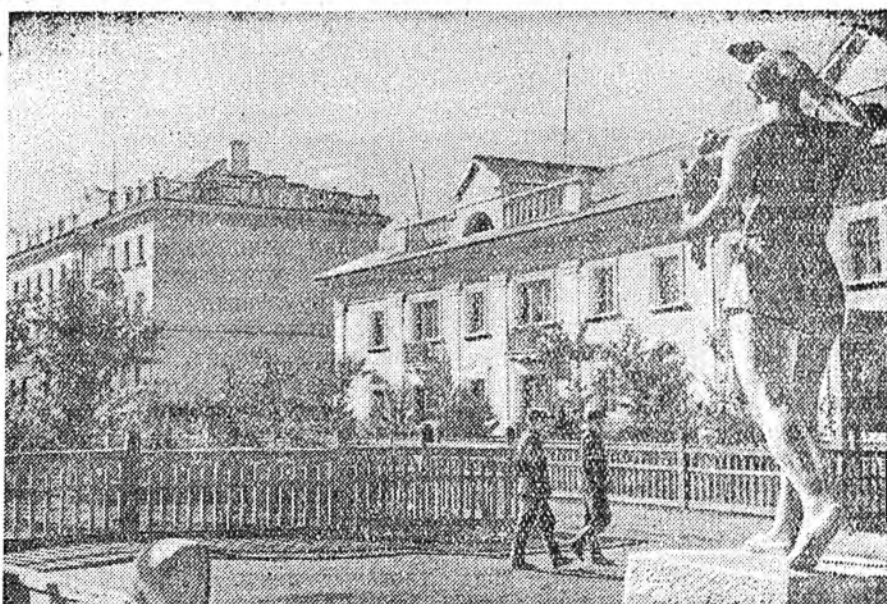
Би өөрөө үүлтэртэ үнеэдэй гүүртэдэ зүргаадахи жэлээ хүдэлнэб. Энэ турша соо манай ажалда горьтой хубилалта болоо гээшэ. Үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгэ, мүн үүлтэрые һайжаруулһанай ашаар жэл бүри һү һаалга дээшэлнэ. Эндэ һаалишадай шадабари, оролдолго баһал ехэхэн удхашанартай байгаа. Миниишье ажалые хараа һаа, яһала хубилалта болоһон байха. 1952 ондо 14 үнеэ даажа абаад, бүхэли жэл соо арай гэжэ үнеэн бүриһөө 1270 литр һү һааһан байгааб. Тэрэ үедэ энэмни колхоз, аймаг соогоо һайн амжалта гэжэ тоологдодог байгаа бшуу. Тиигэһээр жэл бүри мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлээд, үнеэдэй эдеэлүүлгэ, харууһые зоотехническэ заабаряар эмхидхээд, һү һаалгаяа эрид ехэдхэһэн байнаб. Жэшээнь, 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээ һэм.

Долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлдэ урдынхиһаа үнеэн бүриһөө 900 литрээр ехэ һү һааха гэхэ гү, али 3400 литртэ хүргэхэ гэһэн социалистическэ уялгатайб. Зүгөөр жэлэй туршада энэ зэргээр һү һаалга дээшэлүүлхэ гээшэ даншье бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байнаб. Жэлэй түрүүшын 5 һарада даажа абаһан 12 үнеэн бүхэнһөө 1797 литр һү һаажа, республикын һаалишадай мүрысөөндэ түрүүлжэ гарааб. Жэлэй эсэс болотор энэ хүндэтэй һуурияа алдахагүй һанаатайб. Зунай эхин һарада, июньда үнеэн бүриһөө 400 литр хүрэтэр һү һаажа, хани барисаанай һайндэр болотор һү һаалгаяа үнеэн бүридэ 2200 литртэ хүргэхэ байнаб. Энэ хадаа минии бэлэг болохо.

С. Дашиева,
һаалишан.

Республикын город, тосхонуудаар

ШҮПӨӨДЭРЭЙ ЗАЛУУ ГОРОД

Зураг дээрэ: городой Ленинэй үйлсэ.

УРГАН ХҮГЖЭНЭ

Гусиноозерск— республикымнай залуу город юм. Урдань нүүрһэ малтагшадай тосхон байһанаа, һүүлэй хэдыхэн жэлэй туршада Гусиноозерск болбосон түхэлтэй, гоё һайхан город болоо. Тэндэ олон гэрнүүд, шэнэ гудамжанууд урган бодоо. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг томо комбинат баригдаа. Тэндэнь элдэб мастерской, фотрателье, парикмахерска гэхэ мэтэ нээгдээ.

Мүнөө шахтанууд, Культурын ордон, мүн 16 гектар талмайтай культурын ба амаралтын паркын эзэлжэ байһан газарта 10—15 жэлэй саада тээ хооһон тала, хони ямаадай бэлшэжэ ябадаг газар байһан юм.

Залуушуул түрэл городоо гоёохо, ногоорууллха гэжэ оролдоно. Тэдэнэр Загастай гэжэ горхоной эрье шадараар шэнэ сквер түхеэржэ байнхай. Тэндээ элдэб олон янзын модо һуулгаа.

Капитальна барилга хэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ, барилгын өөрынь үные химдаруулха талаар городой барилгашад ехэ оролдолго гаргана.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойдо зорюулан, барилгашад шэнэ уялга абанхай. Хахад жэлэйнгээ түсэбые 115 процент дүүргэхэ, барилгын үнэ сэнгые химдаруулһанай ашаар 70 мянган түхэриг мүнгэ арьбалха гэжэ тэдэнэр шиидээ. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ эхилбэ. Энэ жэлдэ олон байратай гурбан шэнэ байшан ашаглалгада үгтөө. Түүхэтэ һайндэр болотор нүүрһэ малтагшадай байха олон байратай үшөө дүрбэн шэнэ гэр ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн хилээмэнэй завод, Гусиноозерскын, Селендумын электростанцинууд, шлакоблочно завод баригдажа дүүрэхэ.

ХАНИНАРАЙ БРИГАДА

Гармажап Тучиновай хүтэлбэрилдэг горнягуудай бригада зургаан хүнһөө бүридэнэ. Хоёр бурят, хоёр ород, украин, татар хүбүүд эбтэй эетэйгээр, нэгэ бүлынхид шэнгеэр ажаллана. Гармажап Тучинов, Николай Козулин, Бальжинима Бальжиев, Дмитрий Палий, Ражид Хилалов, Андрей Козулин гэгшэдһээ бүридэһэн энэ бригада жэшээтэ ажалаараа суурхажа байдаг. Тэдэнэр коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР НҮҮРҺЭ МАЛТАНА

Гусиноозерскын рудоуправлениин № 2—5 шахтын нүхэр В. Гольцманай хүтэлбэрилдэг 6-дахи участогай нүүрһэ малтагшад эрхим ажалай жэшээ харуулна. Партиин XXI съездын хүдэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, энэ жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 1500 тонно нүүрһэ малтаха гэһэн уялга абаһан байгаа. Тус участогай шахтёрнууд энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Май, июнь һаранuудта түсэбһөө гадуур 300—300 тонно нүүрһэ малтахын түлөө тэмсэжэ, шахтёрнууд Александр Кандалов, Иван Кудашкин, Петр Петров, Андрей Княжев, Михаил Христов, Владимир Болдырев гэгшэдэй бригадын хүдэлмэришэн бүхэн халаанайнгаа даабариһаа гадуур тонно хахад нүүрһэ малтан абадаг болоо.

Тус участогайхид мүн алмалта хэнэ. Хэрбээ 1-дэхи квартал соо 5 мянган түхэригэй арьбалалта хээ һаа, ганса апрельдэ 7200 түхэриг алмаһан байха юм.

ҮДЭШЫН УНИВЕРСИТЕТ НЭЭГДЭЭ

Горнягууд культурнаар ажаһуудаг, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг юм. Эндэ марксизм-ленинизм шудалха үдэшын университедэй филиал нээгдэнхэй. Городой предприяти, шахта, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад партиин түүхэ, политэкономи шудална. Һаяар эндэхи һурагшад һуралсалай түрүүшын жэлэй шалгалта барихань.

ЭДИР ЛЕНИНЕЦҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Түрэл городоо болбосон түхэлтэй болгохо, ногоорууллха хэрэгтэ эдир ленинецүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эндэхи долоон жэлэй һургуулиин һурагшад һуургууляа тойруулан 150 уляангир, 1500 акаци һуулгаһан, үрэ жэмэстэ элдэб модо тариһан байна.

Һурагшад өөһэдынгөө ажал хэрэгээр түрэлхидөө, аха нүхэдөө баясуулна. Һаяхан үнгэргэгдэһэн үхибүүдэй техническэ выставкэ ехэ һонирхолтой байба. Үхибүүдэй бүтээһэн элдэб хэрэгсэлнүүд, модельнүүд, тэдэнэй зураһан зурагууд, һурагшадай ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэжэ, элдэб юумэ бүтээжэ шадаха боложо байһые харуулба.

Ф. Моренец.

Зураг дээрэ: залуу шахтёрнууд (зүүн гарһаа) А. Здобин, Н. Афонин, А. Попов, П. Иванов нүүрһэ малтахаяа шахтада орохо гэжэ байна.

Ф. Моренецын фото.

Мастерской барина

Хэжэнгын дунда һургуули намар болотор шэнэ мастерской бариха гэжэ шиидэбэ. Тэрэнь 4 кабинедтэй байха. Һурагшад машина шудалалгын, физикын, электротехникын, уралан дархалалгын кабинедүүдтэ хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болохо байна. Багша В. В. Балхановай хүтэлбэрилдэг 9—10 классай һурагшад 2 бригада болоод, мастерскойн барилгада хабаадана. Барилгын шулуун, цемент болон бусад материалнууд хүсэд бэлдэгдэнхэй.

Б. Шойнжонов.

Бэшэгүүдэй шэнжэлэл

ХОНИШОДНАЙ ҺАЙНДЭРӨӨ УГТАНА

[...]идин һайхан энхэ Бурят оромнай Россин гүрэнтэй һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй гүйсэһэй ойн һайндэрые июлиин 4—5-да тэмдэглэхэнь. Энэ һайндэрые республикымнай бүхы ажалшад эрхим бэлэгээр угтаха гэһэн мүрысөө улам бүри эршэдхэнэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэд—мал адуулагшад, һаалишад һү, мяха, тоһо [...]эг дэлбэгээр гүрэндөө худалдагээд эрмэлзэл ехэтэйгээр ажаллана. Тэрэшэлэн хонишодоймнай [...]а эгээл харюусалгатай үе саһь ерээ. Тэдэнэр хонидойнгоо [...]ho хайшалжа, энэ жэлэй түрүүшын хахадта хэһэн ажалайнгаа [...] дүн гаргахань. Тиигээд торгон [...]аан нооһоёо гүрэндөө худалдажа, колхоз, совхозоо улам баяжуулхань.

[...]урят оромнай хэр хэзээнэй хо[...] һүрэг үсхэжэ байһан нютаг юм. Зүгөөр урдань бурядай хо[...] олошорхоор удаан, шэрүүбтэр [...]отой бэлэй. Мүнөө эндэмнай [...] түлэб эрхим үүлтэрэй нарин, нарибтар нооһотой хонид хэдэн [...]аадараа һүрэглэн бэлшэдэг [...]оо. Энэмнай бурят арадай агуу[...] ород арадтай хуби заяагаа [...]үүлжэ, анда нүхэд болоһоной [...] үрэ ха юм.

[...]ээл энэ баримтые манай редакцида ороһон хүдөө бэшэгшэдэй [...]эсэлнүүд гэршэлнэ.

[...]ахтын аймагһаа манда бэшэдэг [...]эр **Овсянкин** тэндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон [...]эр Мостовскойн ажал хүдэлмэ[...] тухай бэшэжэ эльгээгээ. Нүхэр [...]товской хэдэн жэл соо хонин ажалда хүдэлжэ, колхозойнгоо баялиг—хонин һүрэгые улам олошоруулалсажа байнхай. Энэ нүхэр январь, февраль, март һаранuудта отарынгаа хонидһоо 500 шахуу хурьга абажа, бүрин бүтэн түлжүүлээ юм. Хурьгадынь тобир тарган, хүсэ шадал һайнтайгаар томо боложо байна. Мүнөө Александр Павлович Мостовской хонидоо, мүн эртэ түрэһэн хурьгадаа хайшалуулхань. Хонин бүриһөө 2,5—3 килограмм нарин, нарибтар нооһон абтахаар хараалагдана.

— Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Цыбик Очирович Аюшеев 300 жэлэй ойн һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтахань. Нүхэр Аюшеев хонин ажалда хүдэлһөөр 25 жэл болонхой. Энэ үе соо тэрэ 6 гаран мянган хурьга түлжүүлээ, харууһалдаг хонидһоо 200 гаран центнер нооһо хайшалаа, 750 центнер мяха абаа юм. Үнң удаан саг соо эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Аюшеев БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Мүнөө Цыбик Очирович өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуу үетэндэ дамжуулан үгэхые оролдожо байдаг,—гэжэ хүдөө бэшэгшэ нүхэр **Куртошин** бэшэнэ.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Курумканай хонишод эршэ хүсээ улам шангадхан ажаллажа байна. Мүргэнэй, Дэрээнэй, Аргадын колхозуудай хонишод ехэ амжалтануудые туйлажа байнхай. Дэрээнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод энэ жэл 9 мянган хурьга абажа, хонин һүрэгтөө ниилүүлхэ гэһэн түсэбтэй юм. Тиимэһээ колхозой хонишод ажалдаа түрүү дүй дүршэл, арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэн, оролдосотойгоор ажаллана. Колхозой ахалагша хонишон, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй депутат Очирма Ачитуева энэ жэлдэ хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалха, 100 эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга абаха гэһэн түсэбөө дүүргэжэ байна. Тиихэдэ Сойжит Болотовагай отара коммунистическэ ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ байхадаа, 400 эхэ хонинһоо нэжээд хурьга абаад, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгаяа һайндэр болотор дүүргэхэнь. Курумканай хонишодой амжалта, зорилгонууд тухай хүдөө бэшэгшэд **Очир Бадмаев, Геннадий Бадмаев, Ринчин Гармаев** гэгшэд редакцида мэдээсэнэ.

Зэдын аймагай һонинуудые манай редакцида дуулгажа байдаг нүхэр **Табдаев** тэндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Ринчин Цыреновэй ажал хүдэлмэри тухай манда тодорхойгоор бэшээ.

Нүхэр Цыренов хэдэн зуугаад хони үдэр һүнигүй харууһалжа байхынгаа хажуугаар, колхозойнгоо правлениин гэшүүн хадаа хүтэлбэрилхы асуудалнуудые шиидхэлсэжэ байдаг. Ринчин Цыренов өөрөө эрхимээр ажаллажа, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулхые оролдожо ябадаг. Тиигэжэ отарынгаа хонидһоо 400 шахуу хурьга абажа түлжүүлээ юм.

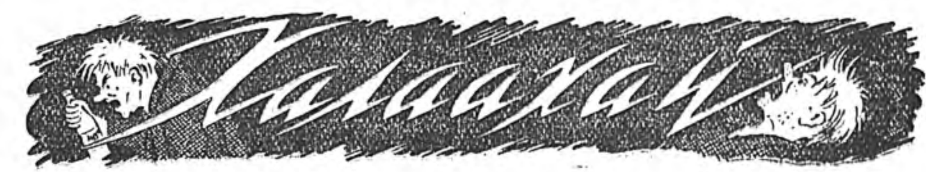
Үндэр наһатай болоод, үргэн уужам нютагайнгаа адуу малые улам саашань олошоруулалсажа байха гээшэ одоол золтой жаргалтай хүнэй ажал лэ. Тэдэнэй хэһэн ажалые дороһоо ургажа ябаһан залуу үетэн халан абажа, бүри саашань үргэлжэлүүлжэ, түрэл нютагаа улам баяжуулха ха юм. Эгээл тиимэ эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллажа байһан үбгэд, хүгшэд Бурят нютагтамнай олон.

Хүдөө бэшэгшэ нүхэр **Банзаракцаев** Яруунын аймагай үндэр наһатай хонишодой ажал, амжалтанууд тухай бэшэнэ.

Аймагай «Дружба» колхоздо хонишон Дарижап Лупилова эрхимээр ажаллажа, нүхэдэйнгөө дунда магтуулжа байдаг. Нүхэр Лупилова нютагтаа колхоз байгуулхаһаа хойшо хонишоноор ажаллажа байгаа юм. Тэрэ удаан саг соо эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө 1958 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ эльгээгдэһэн, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм. Мүнөө Дарижап Гармаевна 60-аад наһатай, Ханда Шираповатай суг 718 түлгэ хонидые харууһалжа, нэгэшье толгойень гарзалуулангүй ондо оруулаад, элбэг нооһо хайшалхаар бэлдэжэ байна.

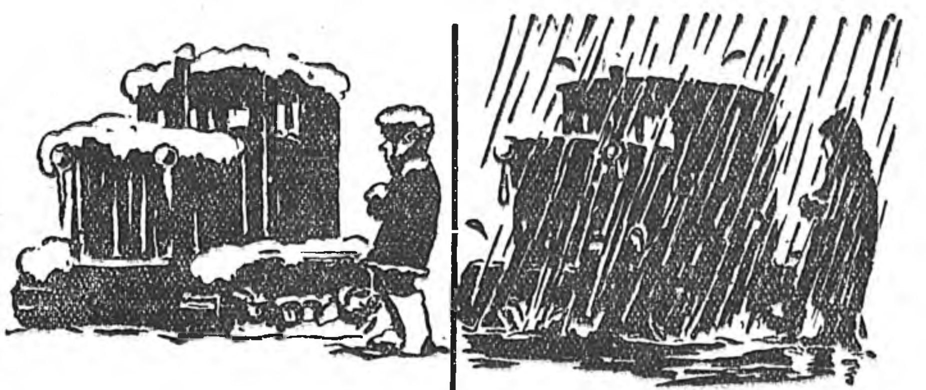
Тиихэдэ энэ аймагай «Коммунизм» колхоздо 75 наһатай Буда Намсараев мал ажалда хүдэлһөөр 19-дэхи зунаа угтаба. Энэ нүхэр мүнөө 390 зуһаг хони харууһалжа, шэгнүүрыень горьтойхоноор нэмээжэ байнхай.

Тиигэжэ Бурят оронойнгоо түүхэтэ һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байһан хонишодой һайн һайхан хэрэгүүд тухай бэшэгүүд редакцидамнай орожол байна.

Ханинарай дуэт

Республикын зарим колхозууд трактор болон хүдөө ажахын машинануудые хадагалха һарабша сарай мүнөө хүрэтэр баряагүй, тэдэнээ бороо, наранда орхижо, жэбэрээдэг, гутаадаг байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Нимаев), Хэрэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дугаров) трактор машинануудаа бороо, наранда жэбэрээжэ, гутаажа байһаар.

ТРАКТОР ЖОЛООШОТОЁО ДУУЛАНА:

— Үбэлдөө саһа шууурганда
Үйлөө хоюулан үзэнэлди,
Зундаа бороо, наранда
Зутаран зобоно, жэбэрнэлди.
Ашагтай һайнаар ажаллажа,
Артельдэмнэй туһалаг гээ юм һаа,
Баһажа маниие газаашалангүй,
Байратай, сарайтай болгог лэ!

И. Афанасьевай зураг.

БАУНТЫН ЭВЕНК ТОСХОНДО...

Аймагай центрһээ 70 километрын газарта—Ехэ, Бага Амалат голнуудай уулзадха дээрэ—«Путь к социализму» колхозой центр байдаг.

Хэдыхэн үрхэ айлтай байһан урдын Рассошино тосхондо мүнөө һайн һургуули, шэнэ библиотекэ, клуб, хэлхээ холбооной таһаг, сомоной Совет, хоёр магазин, үхибүүдэй ясли, сад болон эмнэлгын газар эмхидхэгдэнхэй.

Энэ колхоздо эвенк, бурят, татар болон бусад үндэһэ яһатан ажаһуудаг, ажалладаг.

Бурят зоной ород арадтай һайн дураараа хуби заяагаа ниилүүлһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай һайндэр болохонь гэһэн мэдээсэлые колхознигууд ехэ баяртайгаар угтаад, ажалай амжалта түйлан тэмдэглэхэ гэжэ шиидээ.

Колхозой правлени сомоной Советтэй хамта һайндэр үнгэргэхэ тусхай комисси тогтоонхой, хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулга хараалан-хай. Һургуулиин һурагшадһаа эхилээд, үндэр наһатай хүнүүд хүрэтэрөө бултадаа баярай һайрта бэлдэжэ байна.

Һаалиин гүүртынхид һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ, малаа түхэреэн сүүдхэ соо адуулжа, таргалуулха зорилго амжалтатайгаар шиидхэжэ байнхай.

Эндэхи һаалишад июнь һарада үнеэн бүриһөө 230 литр, зариман—М. Беркина, Г. Беркина үнеэн бүриһөө 250 литр тус тустаа һааха гэһэн байгаа. Энэ жэлдэ М. Беркина—2200 литр, Г. Беркина—1950 литр, М. Баяндуева—1800 литр һү һааха уялгатай.

Тугалшад эвенк Надежда Карпушкина, Галя Торгонова, Тамара Купалкина мүн лэ һайнаар хүдэлнэд.

Барилгашадшье бэшэнһээ гээгдэнэгүй. Һайндэр болотор колхознигуудай гэрнүүдтэ Ильичын лампочканууд түрүүшынхеэ яларха юм. Мүнөө электростанциингаа досоохи түхеэрэлгэнүүдыень тодхожо байна. Һайндэр болотор 2 квартиратай гэр ашаглалгада оруулагдаха. Барилгашад моридой байра, үхибүүдэй ясли, ангай фермын хорёо барижа дүүргэхээр харааланхай.

Олон колхознигой байрын гэрэй, колхозой правлениин, библиотекын, үхибүүдэй ясли болон һургуулиин газаагуур уляангирай, мойһоной һөөгүүд һуулгагдаа.

Россошино тосхонойхид һайнаар хүдэлхэһөө гадна, культурнаар амаржа шададаг. Колхознигуудынь правлениингээ үгэһэн путёвкоор зундаа «Баунт» гэжэ курортдо амарна.

Үдэшэндөө, ажалайнгаа һүүлээр, колхозой гэшүүд библиотекынгээ уншалгын зал соо суглардаг. Библиотекые даагша М. Д. Ушакова уншагшадта һонирхолтой номуудые дурадхадаг юм. Тэндэнь Бурядай уран зохёолшодой номуудай выставкэ, 300 жэлэй ой тухай номууд бии.

Клубтань үдэшэ бүри кинокартина харуулагдадаг. Партиин айкомой секретарь нүхэр Воронинoй «Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ой» гэһэн лекциие Россошино тосхонойхид һаяхан һонирхон шагнаа.

Колхозой залуушуул һайндэрэй үедэ спортын элдэб һорёо мүрысөөнүүдые эмхидхэхэ, уран һайханай бүлгэмэй гэшүүдэй хүсөөр концерт табиха гэжэ хараална.

Һайндэрэй үеэр эмхидхэгдэхэ аймагай выставкэдэ эвенкнүүдэй уралан хэһэн зүйлнүүд олоор харуулагдаха юм.

А. Плишкина.

Булюу байһанаа харуулба

Айлшад хойно хойноһоо ринг дээрэ гараһанай удаа сохюулаад лэ буужа байба. Тиигэжэ байтар шүрбэһэлиг бэетэй нэгэ хүбүүн манай нэгэдэхи разрядай боксёр Воробьевтой түрүүшын раундһаа бэрхээр наадажа захалаа. Гурбан раундда очкогоор ходо булюу сохилсоод, айлшан нүхэр Джаши нүгөөдэеэ илаба.

Теэд саашадаа айлшад илажа шадаагүй.

Ингэжэ һаяхан түмэр замшадай стадион дээрэ Эрхүүгэй, Улан-Удын «Локомотив» командануудай боксёрнууд уулзажа, манай хүбүүд 9×1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Хүнгэншэг бэетэй, нэгэдэхи разрядай боксёрнууд Семенов Ткач хоёрой хоорондо ехэ һонирхолтой, шанга тулалдаан болобо. Хэдэ дахин республика доторооошье, Улан-Удэ городтошье эрхимлэжэ гараһан манай боксёр Семенов аргагүй булижа очкогоор диилэһэндэ тоологдоо. Үнинэй спортсмен, 1957 ондо ороной хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй дунда боксоор эрхимлэхын түлөө мэрысөөндэ хабаадажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Василий Шулуновой нүхэрһөө яаха аргагүй булюу байхадань, хоёрдохи раундда тулалдаан зогсоогдобо.

РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ ошохоёо байһан манай боксёрнууд һайнаар бэлдэжэ, бэеэ һорижо байһанаа үшөө дахин харуулаа.

М. Цыренжапов, республикын суглуулагдамал командын гэшүүн.

Городоо болбосон түхэлтэй болголсоно

Республикынгаа ниислэл хото Улан-Удэ городые болбосон түхэлтэй болгохын зорилгоор завод, фабрикануудай, эмхи зургаануудай ажалшад, дээдэ һургуулинуудай студентнэр ехэ ажал хэнэ. Хабартаа ажалшадай хүсөөр городой үйлсэ талмайнуудаар, сэсэрлиг соогуур таримал модод, һөөг бургааһанууд олоор һуулгагдаа. Мүнөө үедэ үйлсэ, талмайнууд асфальтаар хушагдажа, городой түхэл шарайе хубилгана. Энэ хүндэтэй ажалда промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай залуушуул, дунда, дээдэ һургуулинуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Агууехэ хани барисаанай һайндэрэй хүндэлэлдэ городоо болбосон түхэлтэй болголсохо тушаа тусхай уялга абаад, ажаллажа байһан судна бүтээлгын заводой залуушуулые нэгэнтэ бэшэ хаража болохо юм. Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байһан нүхэр Шагаевай бригадынхид заводойнгоо газаагуурхиие ногооруулхые, мүн городоо болбосон түхэлтэй болгохо ажалда хабаадалсаһаар үнинэй. Эдэнэр абаһан уялгаяа муу бэшээр дүүргэжэ байна.

Д. Балданов.

ХҮНДЭТЭЙ ПОЧТАЛЬОН

Сэбэг-Ханда Памаева Закаменай аймагай Мылэ тосхоной ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Нүхэр Памаева ажалшадта газетэ журнал болон бэшэгүүдые саг болзор соонь хүргэдэг. Шухала яаралтай телеграммануудые түбхын түрүүн эзэдтэнь хүргэхэ гэжэ оролдодог юм. Тэрээнһээ гадна, газетэ, журнал захилгые эдэбхитэйгээр эмхидхэлсэдэг байна. Мүн конвертэ, марка, плакат оролдосотойгоор тараана.

А. Банзаракцаев.

Сэлэнгын аймагай Сурхайта нуур дээрэ.

О. Березновой фотоэтюд.

Загаһашад тосхоноо ногооруулба

Хабарай урин дулаан сагые һамбаашалжа, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Кабанск) загаһашад тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо тушаа бага бэшэ ажал хэбэ.

Загаһашадай хүсөөр май һарада бүхы айлнуудай, олониитын байрануудай газаагуур таримал модод һуулгагдаа. Мүнөө үедэ колхозой правлениин, амбулаториин, нарайлалгын гэрнүүдэй газаагуур таримал модод олоор һуулгагдаба. Ранжуровай эхин һургуулиин һурагшад һургуулиингаа газаагуур уляангир, акаци, хээрын элдэб жэмэс һуулгаад, тэдэнээ хашаалһан байна. Тэдэнэр һуулгаһан модонуудаа саг үргэлжэ уһална.

А. Бусурманов.

А. А. Громыко Л. Больцтой уулзаба

ЖЕНЕВА, июниин 19. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр д-р Л. Больцтой энэ үглөөгүүр уулзажа, Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэриин асуудалнуудаар хөөрэлдэбэ.

В. А. Зорин, И. И. Ильичев, О. П. Селянинов, О. Винцер, Г. Теплиц, П. Флорин, В. Мейсснер, Г. Кегель хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн

ЖЕНЕВА, июниин 19. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд мүнөөдэр хоёр дахин юрын уулзалга хээ. Хоёрдохи уулзалгын һүүлээр толилогдоһон коммюнике соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Зүблөөнэй пленарна заседаниие июниин 20-до, нютагай сагаар 11 часта үнгэргэхэ гэжэ министрнүүд хэлсээ.

***

ЖЕНЕВА, июниин 20. (ТАСС). СССР-эй, США-гэй, Великобританиин, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй үсэгэлдэр болоһон түрүүшын юрын уулзалгын үедэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко мэдүүлгэ хэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Баруун Берлин тухай, ниитэ Германиин комитет байгуулха тухай асуудалаар гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй хүдэлмэрилхэ үедэ һанамжануудаа мэдэлсэлгэ нилээд туһатай байгаа. Арсалдаанууд болон бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, зүблөөнэй хэһэн хүдэлмэри нилээд удхашанартай байна. Һанамжануудаа мэдэлсэлгэ али али талын хараа бодолые бүри һайнаар тодорхойлхо, арсалдаануудаа сэгнэжэ үзөөд, дурсагдаһан асуудалнуудаар али али талынгаа хараа бодол ойротуулха хэмжээ абаха арга олгоһон байна.

Баруун гүрэнүүдэй хараа бодолые, мүн бодото оршон байдалые хараадаа абан, Берлинэй асуудалаар, ниитэ Германиин комитет тухай асуудалаар советскэ делегаци июниин 9—10-да зүблөөнэй үзэмжэдэ шэнэ дурадхалнуудые табиһан байна. Эдэ дурадхалнууд дурсагдаһан асуудалнуудые шиидхэлгэдэ таарамжатай үндэһэ һуури болохо үгэхэ гэжэ бидэнэр һанамжалнабди.

Баруун Берлиндэхи таарууггүй байдалые удаа дараалуулан зайсуулха, эбэй договор болон Германиие нэгэдүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэлэдхэхэ зорилгоор Советскэ правительство иимэ дурадхал оруулһан байна.

Манай зүблөөн дээрэ һанамжануудаа мэдэлсэлгэдэ үндэһэлэн, баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хэлэһэн һанамжануудые хараадаа абан, Берлинэй асуудалаар, ниитэ Германиин комитет тухай асуудалаар үгэеэ ойлголсожо болохо гэжэ Советскэ правительство тооломо.

Советскэ правительствын һанамжын ёһоор Баруун Берлинэй саг зуурын гурим тухай хэлсээ байталхадаа, иигэжэ үгэеэ ойлголсохо шухала:

Баруун Берлиндэ байдаг баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгүүдые хороохо тухай;

ГДР-тэ, социалистическэ бусад гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Баруун Берлиндэ хэгдэдэг һүйдхэлэй хүдэлмэриие болюулха тухай;

Баруун Берлиндэ атомна, ракетнэ зэбсэг байлгахагүй тухай.

Баруун Берлин тушаа эдэ хэмжээнүүдээр бидэнэр хамагай түрүүндэ үгэеэ ойлголсохо ёһотойбди.

Советскэ эдэ дурадхалнуудта США-гэй, Англиин, Франциин правительствонууд анхаралтайгаар хандаха, мүн али алинайнгаа хүлеэн абахаар хэлсээн туйлагдаха бээ гэжэ Советскэ правительство найдана гээд А. А. Громыко үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

***

ЖЕНЕВА, июниин 20. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хоёрдохи юрын уулзалга июниин 19-дэ болоо. США-гэй, Англиин, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй мэдүүлгые К. Гертер уншаһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан А. А. Громыко үгэ хэлэжэ, энэ мэдүүлгэ тушаа ажаглалтануудые хээ.

СССР-эй делегаци пресс-конференци хэбэ

ЖЕНЕВА, июниин 20. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй делегаци үсэгэлдэр пресс-конференци хээ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй үсэгэлдэрэй түрүүшын уулзалга дээрэ А. А. Громыкын хэһэн мэдүүлгэтэй, хоёрдохи уулзалга дээрэ А. А. Громыкын хэлэһэн үгэтэй делегациин түлөөлэгшэ М. А. Харламов корреспондентнүүдые танилсуулаа.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ забһарлалга хэхэ тухай асуудал баруун гурбан гүрэнэй министрнүүд хоёрдохи юрын уулзалгын үедэ табиһан байна. Хэлсээ үргэлжэлүүлбэл дээрэ гэжэ СССР-эй делегаци тооложо байбашье, баруун гүрэнүүдэй иимэ хараа бодолые анхаралдаа абаха зэргэтэй болоно гээд А. А. Громыкын мэдүүлһэн тухай М. А. Харламов мэдээсээ.

Женевэдэ баруун оронуудай гаргадаг мэхэ гохо тухай ГДР-эй хэблэл иигэжэ бэшэнэ

БЕРЛИН, июниин 19. (ТАСС). Баруун гүрэнүүдэй «шэнэ» дурадхалнууд гэдэг Баруун Берлиндэхи аюултай байдалые усадхаха, мүн Германиин асуудалые амгалан ёһоор, демократическа замаар шиидхэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ туһалхаар алхам боложо шаданагүй гэжэ Берлинэй демократическа хэблэл Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэриие тайлбарилхадаа сэгнэлтэ үгэнэ. Нэгэдэлгын асуудалнуудые болон эбэй договорые шиидхэхын тулада ниитэ Германиин комитет байгуулха тушаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын һанамжа дурадхалнууд тухай баруун гүрэнүүдэй «шэнэ» дурадхалнууд соо нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ заана.

Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гуримые болюулхые баруун гүрэнүүд хүсэнэгүй гэжэ тэдэнэр үшөө дахин харуулба гээд «Нейес Дейчланд» газетэ бэшэнэ.

Хэлсээ хэхые хүсэдэггүй байһанаа олониитэһээ нюуха, энээнэй түлөө харюусалгые Советскэ Союзда, Германиин Демократическа Республикада тохохо зорилгоор баруун гүрэнүүдэй гаргадаг мэхэ гохо буруу һүрэжэ байна гэжэ үдэр ерэхэ тудам бүри эли болоно гээд «Националь цейтунг» газетэ тэмдэглэнэ.

Зүблөөнэй ямарааршье үнгэржэ байгаа һаань, үнгэрһэн недели юу харуулааб гэхэдэ, «хүйтэн дайнай» тала баригшадай дуратай, дурагүйшье байгаа һаань, хэлсээ саашадань хэхэ шухала гэжэ дахяад гэршэлбэ гээд газетэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэридэ сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, «Бауэрн эхо» газетэ иимэ тобшолол хэнэ: зүблөөнэй эхилһэнһээ хойшо, мүн саашадаашье үрэ дүн гараагүй һаань, Германиин Демократическа Республикын мэдэрэгдэһые, Бонной политическэ талаар нэрэ хүндэеэ бууралһые, тэрэшэлэн Баруун Германиин милитаристнууд болон үһөөгөө абахаяа хүсэгшэдэй һайса элишэлэгдэһые энэ зүблөөн харуулаа.

Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин 32-дохи съезд хаагдаба

ПАРИЖ, июниин 19. **(ТАСС-эй корр.).** Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин 32-дохи съезд хүдэлмэрээ дүүргээ. Съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ Уставта оруулагдаһан хубилалтанууд баталан абтаа. Хубилгагдаһан Уставай ёһоор генеральна секретариин нэгэ тушаал тогтоогдоһон байна.

ВКТ-гэй генеральна секретаряар Бенуа Фрашон дахяад һунгагдаа. Съезд бүхы ажалшадта хандаһан хандалга баталан абажа, профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдэл хангахыень уряалаа.

Съездые хаахадаа ВКТ-гэй секретарь Люсьен Жайа иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Бата эмхидэлэй, пролетарска һанал нэгэдэлгын оршон байдалда 32-дохи съезд үнгэржэ, бүхы ажалшадай бата жагсаалтай байхые эрмэлзэдэгыень эли тодоор харуулаа.

Алжирта дайн байлдаан эхилһээр табан жэл боложо байна. Алжирайхидай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе Франциин правительство сэрэгэй хүсөөр дарахые оролдодог юм. Мүнөө Алжирта франциин 600.000 солдат, офицернүүд, хэдэн олон мянган жандарманууд болон полициинхид байдаг. Хэдэн зуун хүнэй алишье талаһаа алуулдаг тухай недели бүри мэдээсэгдэдэг. Колониальна засаггаархид Алжирай энгэй хүн зониие угаа ехээр хашадаг, хэһээдэг юм. Алжирай национально-сүлөөрэлгын арми 130.000 сэрэгшэдһээ бүридэнэ. Оронойнь хүн зоной гурбанай хоёр хубиин байдаг газар энэ армиин мэдэл доро байдаг.
Зураг дээрэ: Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд.

ТАСС-эй фотохронико.

Эб найрамдал хамгаалха бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй арбан жэлэй ойе Болгарида тэмдэглэнэ

СОФИ, июниин 19. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй 10 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Софида июниин 18-най үдэшэ баярай суглаан болоо гэжэ Болгариин телеграфна агентство мэдээсэнэ.

Эб найрамдалай түлөө Суданай элитэ ехэ тэмсэлшэ, эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь Ахмед Мухаммед Хейр суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Соведэй ойн баярай Стокгольмдохи сессиин хүдэлмэри болон шиидхэбэринүүд тухай тэрэ хөөрөөд, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө Африкын арадуудай хэжэ байһан тэмсэлтэй суглараагшадые танилсуулаа.

Шэнэ дайнай аюул зайсуулхые бүхы түбинүүдэй хүн зоной эрмэлзэдэг тухай, эб найрамдалай хэрэгэй плаха байһанда тэдэнэй этигэдэг тухай эб найрамдал хамгаалха Болгариин национальна комитедэй гүйсэдхэхэ бюрогой түрүүлэгшын орлогшо, эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой гэшүүн Г. Пиринский суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведтэ, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөндэ суглаан телеграммануудые эльгээгээ.

КНР-эй, США-гэй элшэн сайдууд Варшавада уулзаба

ВАРШАВА, июниин 19. (ТАСС). КНР-эй элшэн сайд Ван Бин-нань США-гэй элшэн сайд Д. Бим хоёрой ээлжээтэ уулзалга мүнөөдэр Варшавада боложо, хоёр шахуу час соо үргэлжэлөө.

КНР-эй болон США-гэй элшэн сайдуудай удаадахи уулзалга июниин 28-да болохо юм.

Италиин партизануудай национальна ассоциациин съезд

ТУРИН, июниин 19. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Италиин партизануудай национальна ассоциациин—дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ фашизмда эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадай ниитын организациин табадахи съезд мүнөөдэр Туринда нээгдээ. Италиин элдэб областьнуудай делегадууд, тэрэшэлэн фашизмда эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй гадаадын оронуудтахи ассоциацинуудһаа айлшад, тэрэ тоодо Советскэ Союзай Герой В. И. Ливенцев, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Италидахи партизануудай хүдэлөөндэ хабаадагша В. Я. Переладов гэгшэдһээ бүридэһэн советскэ делегаци съезддэ ерээ. Италиин эсэргүүсэлгын хүдэлөөнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо министрнүүдэй соведэй агсан түрүүлэгшэ Перруччо Парри, Италиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй генеральна секретариин орлогшо Луиджи Лонго, тэрэшэлэн фашизмда эсэргүү тэмсэлэй үедэ наһа бараһан долоон хүбүүдэй эсэгэ— Альгидо Черви гэгшэд съезддэ хабаадагшадай дунда байлсаа.

Эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһан фашизмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ уряатайгаар съезд үнгэржэ байна.

Энэ асуудалаар Италиин партизануудай национальна ассоциациин түрүүлэгшэ Болдрини элидхэл хээ.

К. Новиков.

Испанидахи байдал

ПАРИЖ, июниин 19. (ТАСС). Франкогой засагые буруушаадаг хэдэн политическэ болон ниитын организацинуудай уряалаар үсэгэлдэр үнгэргэгдэһэн забастовко тухай ямаршье мэдээсэлэй газаашаа гарахагүйн тулада бүхы мэдээсэлнүүдые Испаниин засаг баригшад тон наринаар шалгадаг болоһон байна.

Испаниһаа корреспондентнүүдэйнгээ эльгээһэн мэдээсэлнүүдые толилһон Франциин буржуазна газетэнүүд забастовко урагшагүй байшоо гэжэ бэшэнэ. Тиихэдээ забастовко эмхидхэгшэдэй зариманиинь правительствын зүгһөө хэгдэһэн баалалта болон заналтаһаа уламжалан арадай эсэргүүсэлтын хүдэлөөнһөө һүүлэй үедэ зайсаа гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Забастовко хүтэлбэрилэгшэд олоор арестовалагдаа. Үсэгэлдэр Испаниин ниислэлэй, бусад хэдэн томо городуудай үйлсэнүүдтэ, заводууд болон предприятинуудай үүдэнүүдтэ сэрэгэй болон полицейскэ харуул табигдаһан байгаа гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Гэбэшье ороной хэдэн олон предприятинуудта, тэрэ тоодо Мадридта, промышленна Каталонидо забастовконуудай болоһон тухай буржуазна газетэнүүд мэдээсэнэ.

Турциин экономическа байдал

ПАРИЖ, июниин 19. (ТАСС). Мүнөө үедэ Турцида экономическа горьтойхон бэрхэшээл тохёолдоно. Франс Пресс агентствын корреспондентын Анкараһаа дамжуулһанай ёһоор бүд нэхэдэг промышленностьда хүдэлмэригүйшүүл һүүлэй үедэ бүри олон болоо. Стамбулай гансахан лэ райондо хоёр мянга шахуу хүдэлмэришэн ажалһаа гаргагдаһан байна.

Үйлэдбэриин бусад һалбаринуудта мүн лэ иимэ байдал тохёолдонхой. Резиновэ промышленностьда 7.200 хүдэлмэришэн ажалгүй болонхой. Металлургическа промышленностьһаа гансахан үдэрэй турша соо 102 хүн ажалһаа гаргагдаа.

Тон шухала түрүүшын хэрэглэлэй эд бараанай сэнгэй хүндэржэ байһан тухай корреспондент мэдээсэнэ. Гансахан лэ һүүлшын неделиин турша соо мяханай сэн 80 процентээр нэмээ. Почтын түлөөһэн, түмэр замаар, автобусоор ябаха түлөөһэн гэхэ мэтэ мүн лэ дээшэлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01071 Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4985.